

Մանգումի Էֆեսոս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1867 ՅՈՒՆՎԱՐ 2 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԻՍԻ

ՆԻՄԵՐՈ 241

Մանգումի Էֆեսոս 6 եանի սենեակ 300
նախնի վերլիկ, սենեկի գրքակեր, բոթա փառաբար տալի
նախնի օլարագ, 200 զը՝ օլուգ, ալթը պլըզը 100 զը՝ օլու-
գ, վե նիւսիւնի տալի 50 ար փառայա տալըլաւագ տըր:

Իլանալթըն պէհեր սալթըլը իշին, պի-
րինճի տեֆատա 3, իքինճի տեֆատա 2,
վե իւլինճի վե սալթը տեֆալարաւ 1
էր զըլըլըլ ալթնաւագ տըր:

Մէքթուլ վե սալթը, Պէյ-օղլունա տօղրու-էս տա
467 նիւսիւնի իւնեւեւ ԼԵՎԱՆՔ ՀԵՐԱՆՏ Թագիւ-
նեւիւնե, Կարապետ 8. Փանոսեւեւ կեօնեւիւնե քաթը:

1867

Ս Ա Լ Ը Ճ Է Տ Ի Տ

Էփեսոս վե Ամերիգա Էհալիւերի սե-
նեւե պիւր տեֆա պիւր պիւրլերինի սալթը
ճեւիտ իշին թեպիլթը իլթեմէքաւ տիւր-
լեր. նստըլ քի պոլնտան 13 կիւն մու-
գատաւմ ալաֆրանկա երլ պաշը օլոու-
ղունտան, շու ումուսի լեւսի իճրա իւ-
լեմիլթը տիւր:

Պիւր շէյ նե գատար սահիւս վե իսայր-
լը տալի օլսա, Էհալինի սալթըլըլ օլոու-
ղու պալթըլ պիւր իթիգատըն մուղայիլին-
տե օլոուղու թագտիւրտե գապուլ իթ-
տիւմէքիլթը բէք կիւն օլմասընա պիւնաւն,
սալնամէճէ (տօմար) տեքթար օլան շու
եանլըլ ճիւսապը, Եարգ խրիսթիւնալարը
հալեա տօղլուլթմագ իսթեմէտիլթըլին-
տեն, Էսկի հիսապա իթիպարա տեվամ օ-
լունմագտա տըր, նստըլ քի, պիլթիմ երլ
պաշըլըլ տիւնքի կիւնտեն պետ իլթեմիլ-
տիւր:

Եարգտա պու եէնի վե տօղլու հի-
սապա լիայթ օլունմաղըլ կիպի, եէվ-
մի մեպուլթմա Էփեսոսա վե Ամերիգա-
տա իճրա իտիլթըն բեւե տալի չօղլուգ
Էհեմիլթեթ վերլիմէտիլթընտեն, Եարգ
խրիսթիւնալարը, երլ պաշընտա բեւե
թեպիլթը իճրա իթմէյիպ, իլա պիւր պիւր-
լերինի քիւլթը վե պիւլթըլ բասգալեա-
լարտա թեպիլթը իթմէքտե տիւրլեր:

Միլթեթիմիլ զագթթալարը մեքթիւր
թեպիլթը բեւեմիլի հեր սենե իճրա իլթեմէք-
տե օլոուգալթընտան, ումարըլ քի իլթըլ-
տե ումուսի Էհալիմիլ տալի ճիւսմանի
բեւեմիլթըն սուրթթեթ իճրա պիւր-
լեր ու հանի պիւն ու աւեթթըլթըն թեֆ-
րիլ իտերլեր:

Միլթեթիմիլ զագթթալարը քեւտի Էֆ-
թար ու իթիգատլարընա թեվթիգան,

ճիւմա իրթեպի շագարընա նիւսիւնլերին-
տե, միլթեթիմիլ հալինի պիւր սենեկը հի-
սապըլա պեւապեր, քեւտի միւլահագա-
լարընա տալի պեւան իլթեմիլթը տիւր:

Ջաթեն միլթեթիմիլ պիւր սենեկը
հալթըլ իլթեթիլին պիլթըլ չօղ նիւտալար
իթմիլ օլուպ, վե մեքթիւր զագթթալար
իսե, մեքթիւր նիւտալարըլըլ թատիլթը
իթմիլ օլոուգալթընտան, թեքթըլթըլին-
տեն սարթը նագար իլթ, օլ պապտե եա-
լընըլ պապը միլթալաւթա կիւրիլթեթըլ
իլթթիլթա իտերլեր:

Մեմալթի մահրուսեյի Եահանեւե
պուլունան միլթեթիմիլ մեքթեպէ իւլթ
միլթագատա պուլունաղունտան, միլ-
թեթե իտարթըլթըլ տալի մեքթեպէլթըլ
պիւրլթըլ տըրլըլ տըր իճրայթ կեւմէքտե
տիւր:

Հէր գըլմըն իտարթըլ տեօրթ նեվի
իսթիւնագալթա թատիլ, եանի 1. քիլթե,
2. մեքթեպ, վե 3. Ֆուգարանըն գայրըլ-
մասը, վե 4. տալի Էհալինի լահաթ
ու սեւաւեթի հալի զըմընտա Սալթա-
նաթը սենիլթեթիւն նագարը տիգթաթ վե
լուլթ օլ մեքթեթիլին տալթեթ իլթ-
մեքթըլթըն իպարթթ պուլունաղունտա տըր.
տիլթըլթըլ քի, միլթեթիմիլ իւլթ գըլմը
տալի, քեւտի իտարթըլթըն մեքթիւր
տեօրթ խուսուստա իճրաւթ վե սեմէրթ
պեթթեմէյե հագթըլ տըր, վե գանդի ի-
տարթ, մեքթիւր տեօրթ խուսուստա
թագալթաթ վե Էհալիւն աւեթթիլ իսեպաթ
կեօթթըլթըլ իսե, հեմ հուղուրի ճե-
նապը քիլթիլթաւե, հեմ նեքթի Սալթա-
նաթը սենիլթեթ, վե հեմտե Էհալի ին-
տիլտե մեսուլ գալմագտա տըր:

Էսկի վագթթըլարտա, միլթեթիլ իտարթ-
սի մուլթաթ սուրթթեթ թաթթիլթըլ, մեք-
լահալար, վե պիւրթը իքիլթը նուլթուգ-
թարլար եալիւն զենկիլթը եէտիլտե

օլոուգտան, վե Էհալի իսե գօնուլ մա-
գալթընտա պուլունաղունտա պաշգա,
շիւմթիլ կիպի ալիւնալտան վուգու պու-
լան պիւր Ֆեւալթըլ, պիւր եանլըլթըլ, վե
պիւր հագթըլթըլ ալթմէ ֆաշ իտեր զա-
գթթալար պուլունաղունտա, իտարթ-
լե մեմուր պուլունաղունտա սանսար կիպի
Էհալիտեն իսթեպիլթըլին գանընս-
լուպ մեթթիլին սեպեպ օլսալար, վե ու-
մուսուլ խարապիլթըլին մուլթիլ օլու-
ճու թարիլթըլ իրթիլթըլ իթմէլթըլ տա-
լի, պիլթթալթ Էհալի իշիւնեմէյիպ, վե
շաեթա իշիւնեպ Ֆեհմ իտեն պուլունա-
տալի, գօրգուսուլունտան սիւլթիլթըլ իթ-
թիլթալա մեքթըլ օլուր, վե օնլարընտա
եարթըլթըլ եանլարընա գալթըլ իմիլ:

Հալ պու քի շիւմթի, տիւնեա կիտի-
լինի, եանի հէր տեվթթ վե հէր միլ-
թթ ուսուլ ու թարիլթըլին տեյիլթըլ-
միլ, վե Էօրթ ու ճեպը բայիմալ իտիլթ-
լթըլ հուղուղու շալսիլթ վե ումուսիլ-
եթեթ լիայթթ օլունմագա, վե հէր քեւ-
տե պեթիլ տալթ օլուպ, վե հուղուգ
սահիլ պուլունաղունտա թանըմագա
պաշալթըլ օլոուղունտան, պիլթթալթ
միլթեթիմիլ իտարթըլ տալի պաշգա
սուրթթ քեւպ իթմիլ, վե Էհալիլ պիւր
եա պիւր գաշ քիլթըլին քեյթի հիւթմ ի-
տեճեք եէրտե, պիլթաթ Էհալիլին քեւ-
տի բեյ ու Էֆթարըլ հիւթմ իթմէք մեպ-
տեթ թանըլթըլ, վե զագթթալար իսե,
Էֆթարըլ աւեթթիլ միլթըլին մեքթեպ
թեւիլթըլ իլթեմիլթըլ, վե հալեա տալի
թեւիլթըլ իլթեմէքտե պուլունաղունտա
տան, Էհալի քեւտի ճեւալթըլա հեթիլթ-
նի, վե իսայր իլթ շերթիլի հէր կիւն վե
հէր սալթ քեւտի կեօլթըլի Էօնլունտե
կեօրթթըլ. վե իսայր ու մեքթալթ կեօր-
տիլթըլին սենա վե թեյթթ քիլթըլթըլ օ-
գուեթուպ, վե զատը ու գուլթմ եալիւն
իլթեանթ ու թագալթալթ կեօրթըլթըլ:

տէ տախի, իմոտու ու չարէ՛ տէյի պաղ-
ըջման ապաշարը, վէ զոգէթալար ի-
սէ, քէնտի վազիճէլէրի իգթիզասընձա,
էհայի թարաֆընտան զուհուրա կէլէն
շու տուղու վէ շու նիտալարա պիրէր
միւնատի վէ եախօտ թէրձիւման օլմուշ-
լար տըր, վէ հալեա տախի շու վազի-
ճէլէրի իճրասընա տէվամ իյլէմէքտէ
տիրէր:

Միլէթիմիզին Լուսաւորչական գըս-
մընըն աշվալը հազըրէսի բէք էսէֆ օ-
լունաճագ սուրէթտէ օլտուղունտան,
եանի բաթրիքսանէ իտարէսի, պալեատէ
զեքրիկի կէշտիկիմիզ տէօրթ խուսուս-
տան հիշ պիրիսինի լաւըզըլա իճրա ի-
տէմէտիկինտէն, հէր թարաֆտա վէ հէր
քէսին իսանընտան էնվայի թէշէքքիլէր
իշտիլմէքտէ, վէ հաթթա վուզուա կէլ-
մէքտէ օլան պազը հալէր իւզէրինէ,
պազըլար տիւշարը մէյեուսիյեթ, վէ պա-
զըլար տախի թէհի իւմիտէրէ մէպնի,
սուեա տիւշէն, երլանա սարըլըր ման-
թուգունձա, թէպտիլի մէզհէպ իյլէմէք-
տէ տիրէր:

Միլէթիմիզին Գաթօլիք վէ Բրօթէս-
թան գրսմարը մէզհէպ վազ իտիճիլէրի,
պիզիմ պու հալիմիզի ալնի ֆուրսաթ
ատու իտէրէք, քէնտի գաիտէ վէ վազի-
ճէլէրի իգթիզասընձա, քէնտի ճէօմա-
աթլարը սաեըսընը չօլալթմանա չալը-
մագտա տըրլար, պիզ օնլարը աեըպա-
մաեըլ. լաքին, շունա էսէֆ իտէրիզ քի,
կէրէք Բրօթէսթան վէ կէրէք ալէլ խու-
սուս Գաթօլիք էհալիմիզ պիզէ տէրտտաշ
օլարագ պախըթ էսէլ իյէ հիմմէթ իտէ-
ճէք եէրտէ տահա զեհատէ տէրտ պաղը-
լամագտա, վէ ապիզիմ քիլիսէմիզի գապու-
լիթմէտիքճէ սէլամէթ եիւզիւ կէօրէմէյէ-
ճէքսինիզ, վէ պիզիմ կիպի ըհաթ օլամա-
եաճագսընըզ, վէ հիւքի, մէթ նէգտինտէ
իթիպար պուլամանաճագսընըզ և կիպի
մէգալթիտտ պուլունմագտա տըրլար:

Բրօթէսթան պիրատէրլէրիմիզտէ շիմ-
տիրէրտէ կէօրիւլէն սօֆուլուզ դայրէթի
վէ եանըլ իթիգատ Գաթօլիքլէրտէն ազ
օլուպ, վէ պիրիսինէ վիրէճէ կիմիզ ճէվապ
իքիսինէ տախի խիթապ սաեըլաճաղըն-
տան, միւլթալամըզը եալընըզ Գաթօլիք
պիրատէրլէրէ խիթապէն սէյլէմէքլիսի
քէաֆի ատու իտէրիզ:

Գաթօլիք պիրատէրլէրին սէյլէտիք-
լէրի էկէրչի սահիճ օլսա իտի, եանի,
ֆիլվազը միլէթիմիզին սէլամէթի մէզհէպ
թէպտիլինէ թապի օլուպ, վէ քէնտիլէր
իսէ պիզտէն իյի պիր հալտէ, վէ պիզիմ
իտարէտէն իյի պիր իտարէ թահթընտա
պուլունմուշ օլսա իտիլէր, մէզքիւր նա-
սիհաթ վէ դայրէթլէրի իշին թէշէքքիլէր
իտէր իտիք, հալ պու քի, քէնտիլէրին,
պիզտէն պէշ օն գաթ տահա զեհատէ ֆէ-
նա հալտէ պուլունտուգլարը կիւնէշ կի-

պի մէյտանտէ պուլունմագտա տըր:

Պու սէյլէտիկիմիզէ կէշէն սէնէ սեպ-
տէմքեր վէ օգոստոս ալլարընտա չըգա-
լըլան պիր գաշ նիւսիսէ Մէճմուայի Հա-
վատիսլէր պիրէր շահիտի ատիլ սաեըլ-
տըգտան պաշգա, ճիւզի պիր տիգգաթ
իլէ տախի անլաշըլաճաղընտա շիւբհէ
եօգ տուր:

Կէրչի պիզիմ իտարէմիզ ֆէնա հալ-
տէ օլուպ, վէ էհալիմիզ իյի գալըլմագտա
տէյիլ տիր, լաքին պու ճիւմէլ իյէ տախի
պիզտէ պիր իտարէ վէ պիր էհալի, եա-
խօտ էհալի սէսի վար տըր:

Պիզիմ էհալիմիզ կէրչի խասթա տըր,
լաքին քէաթիլէն էօլմիւշտէ տէյիլ տիր,
չիւնքի պաղըլմագտա վէ սըզալմագտա,
վէ իմոտու ու տէրման իսթէմէքտէ տիր,
տիւմէք տիր քի, հալեա հիսսի եէրինտէ
վէ ազլը պաշընտա օլուպ, վէ շիֆաթէ-
զիւր օլմասընա տախի պիւլիւք իւմիտ
վիրմէքտէ տիր:

Հալ պու քի Գաթօլիք էհալիմիզ ա-
տէթա պիր էօլիւ հէյեթիք քէսպ իթմիշ
տիր, շիւնքի միլէթիլէք սէսի քէսիլմիշ,
նապըր տուրմուշ, կէօլէրի գաթանմըշ, վէ
վիճուտի պուլ քէսիլմէյէ պաշամըշ տըր:
Շէյլէքի, պիզի տալէթ իթտիկի հալտէ,
պիզգաթ քէնտիսի Բաթրիգտէն վէ մէճիս-
լէրտէն մահրում պուլունմագտա օլու-
ղունտան, եալընըզ Հասունեան հազըթթ-
լէրի, ճանլարընա հիւքմ իթտիկի հալտէ,
թէնլէրինէ տախի հիւքմ իթմէքտէ տիր:

Սօրտըլ Գաթօլիք պիրատէրլէրէ,
քէնտիլէր սաղմը տըրլար, տուվալմըր տըր-
լար, իյէ վէ էֆքեար սահիպի մի տիրլէր,
նէրէտէ տիր քէնտի բաթրիգլէրի, նէրէ-
տէ տիր քէնտի մէճիսլէրի, նէ վազըթ,
նէրէտէ ինթիլսապ վէ թայեին իթտիլէր,
թայեին վէ ինթիլսապ իտէնլէր քիմլէր ի-
տիրլէր, վէ քիմլէրի ինթիլսապ իթտիլէր,
պիզէ պիր ճէվապ վիրէպիլիլէր մի:

Հասունեան հազըթթլէրին քէպիի,
էհալինին իյի, վէ էհալինին իտարէսի օ-
լամագ, լաքին պիր տազըլա իշին հայտէ
պիր իտարէ տիր տէյի գապուլ իտէլիմ-
տէ, պազալմէքի, պիզտէն օթուզ գաթ
գատար սաեըտա էքսիք օլան պիր ճէօ-
մաաթընը, պիզիմ բաթրիգլանտէն զե-
հատէ իյի սուրէթտէ իտարէ իտէպիլմէք-
տէ մի տիր:

Պիզ տէրիզքի, հաշա, վէ հէմտէ օ-
լամագ. շիւնքի ըուհպան իտարէսինին,
հիշ պիր վազըթտա ճիւմանիլէր իտարէսի
գատար իյի օլամանաճաղը պիրլէրճէ սէ-
նէլէք թէճըրիւպէլէր իլէ թաստիգ օլուն-
մուշ տուր:

Նէ՛ եաթըր շու սօն պիր սէնէ իշինտէ
Հասունեան հազըթթլէրի:

Ս. Յակոբ նամ խասթախանէյի պի-
զիմ Փրկիչտէն իյի պիր հալէ վազ իտէ-
պիլմիշ մի տիր. հաշա. նասըլ քի Մէճ-

մուլար սէյլէտիքլէրիմիզէ շէհատէթ
իթմէքտէ տիրլէր:

Մէքթէպլէրինի արզու օլունան սէմէ-
րէյի վիրէճէք պիր սուրէթէ վազ իյլէ-
միշ մի տիր. հաշա. զիւրա, քիւլի սայ
ու իգտամլարը անձագ ըուհպան կիւրու-
հունա տայիր շալիրտան եէթիշտիրիլմէ-
սինէ մասըրուֆ պուլունմագտա տըր:

Թաշլարտա պուլունան Գաթօլիք-
լէր իշին, Լուսաւորչականլարտան զեհատէ
պիր իթիեազ ալապիլմիշ մի տիր. հա-
շա. վէ հէմտէ օլամագ. վէ պուլունտանտա
գաթիլնագար, չօք տէֆա պիր մէմլէ-
քէթտէն պիր մէմուրտան թէշէքքի կէլ-
տիկի վազըթտա, էկէր օլատա Գաթօ-
լիք վար իսէ, օնլար տախի ալնի թէշէք-
քիլէ տախի պուլունմագտա տըրլար.
Նասըլ քի կէշէն կիւնլէր իգթիտէն թահ-
րիլի էմլաք ալէյհիտէ տահա կէլէն թէ-
շէքքիլէրտէ տախի իտիլէր, վէ դայրի-
հիւմ, վէ դայրիհիւմ:

Էկէրչի պիր մէմլէքէթտէ, պիր մէ-
մուր թարաֆընտան, Գաթօլիքլէր հազ-
գընտա պաշգա, վէ Լուսաւորչականլար
հազընտա պաշգա մուամլէ օլունտու-
ղու իշիտէճէք օլսագ, պիզ վէ սայիր դա-
զէթալար եէքզէպան նիտա իտէրէք,
ատալէթ ու միւսալաթը սէնիյեթի ա-
նիտէ տալէթ իտէճէկիմիզտէ, վէ բաթ-
րիգլանէմիզին տախի, հէր նէ գատար
տիգգաթսըզ տախի պուլունտա, եինէ
Պապը-ալիյէ միւրաճաաթ իտէճէկիտէ
շիւբհէ եօգ տուր:

Հասունեան հազըթթլէրինին մէտհէ
շաեան անձագ պիր հալի վար տըր. եա-
նի պու սէնէ պիր իքի քիլիսէ վէ սայիր
էպիլիյէ ինչասընա մուվաֆիթագ օլմասը
տըր. կէրչի պու խուսուսու ինքեար ի-
տէմէյիզ, լաքին, զէրլէճէ արզու տախի
իթմէյիզ. զիւրա, իգթիզասընտան զեհա-
տէ քիլիսէ վէ եախօտ ըուհպան կիւրու-
հունա մախսուս էպիլիլէր արթըրմագ,
ճէօմաաթը իլէրու կէօլիւլմէք օլմանըպ,
իլլա ըուհպան կիւրուհունուն ըահաթ
վէ մէնֆաաթընը արթըրմագտան իպա-
րէթ տիր. պուլունտանտա գաթիլնագար,
պիր գաշ տինտարլարըն միլիեօնլար խարճ
իտէրէք քիլիսէլէր վէ մանաթըրլար եար-
տըրմասընտա, չօգլուզ իթթիլսար իտէ-
ճէք պիր շէյ եօգ տուր. շիւնքի, էկէր
մէքքիւր էպիլիլէրի մէլուգման տին-
տուրլար, քէնտիլէրտէն նասիհաթ ալ-
մագսըզըն, էօլլէ նիյէթ իթմիշլէրտէ
եաթտըրմըշար իսէ, քէնտիլէր պիր սէ-
վապա սէպէպ տախի օլմուշ օլամաղլար,
եօգ, էկէր գանտըրմըշար իսէ, պիզ տէ-
րիզ քի, էկէր խասթախանէ, ֆուգարա-
խանէ, վէ սանաթ ու հիւնէրլանտէ մի-
սիլուլ խայրաթխանէլէր ինչա իթտիրմիշ,
վէ եիւզէրճէ էսնաֆ տիւշիլիւնիւ օլան
ֆագըրլար, վէ մէքթէպլէրտէն չըգմա տէ-

իզգանալար գայրըմը, վէ քեար ու քիսպ
պուլմուշ օլա իտիլէր, տահա պիւլիւք
պիր սէվապ իշլէմիշ օլուր իտիլէր:

Թէքարէն սէյլէրիգ, Հասունեան
հազրէթլէրի քէնտի ձէօմաթընա, վազթ
սու գէմանա մուվաթըգ սուրէթտէ պիր
իծրա կէօսթէրմէտիքտէն պաշգա, հէր
նասը իսէ էօլտիւրմիւշ, վէ ձէնագէլէրի
իւզէրիսէ հիսէ քէնտի փարալարըլա պիւ
րէր հէրէմ տիքմէյէ պաշլամը տըր. վէ
հազգանիլէթ ու առալէթ գըմընտա տա
խի, հիշ պիր իծրալար իշլտիլմէտիքտէն
պաշգա, Գաթիւր մարապետ քէյիլէթի
տախի, զիմմէթ ու զամիլլէրէ տէհէթ
վէրմիշ տիր, վէ իլա ախըր իւ ձիհան
տախի վիւրէճէ տիր:

Իմտի, սօրարըգ Գաթօլիք պիրատէր
լէրէ, գանդի* իտարէ, գանդի* թէտպիր,
գանդի* Ֆէթանէթ, գանդի* իմթիւպ,
վէ գանդի* թէգատտիւմ ու առալէթլէ
րիսէ հէվլէս իտէրէք պիգի տալէթ իթ
մէքտէ տիրլէր:

Շու սօն կիւնլէրտէ, Ձէյթիլիշ չօր
պաշլարընրն կիտիպ Գաթօլիք քիլիսէսինէ
միւրաճաթ իթմէլէրի, պիր չօգ քիմէս
նէլէրի տիրլէրի ու զանմասընա, վէ պիր
թաղըմ ազլ ու Ֆիքրէ, վէ խուսուսիլլէ
թօլիթիգանա մուղայիր Եալանլար իծառ
իթմէլէրիսէ սէպէպիլլէթ վէրմիշ տիր.
Հէյլէ քի, կիւնա Ֆրանսըգ տէվլէթիլի
մէզհէպի տախի Գաթօլիք օլուղու
տան, հէս-մէզհէպիք զայլլէթիլլէ, Ֆը
րանսա թարաֆընտան մէրգուման չօր
պաշլար հիմայէ օլուղուպ, հաթթա
(կիւլէլիմ) ձէպէլիլի պանտա օլուղու
կիպի, Ձէյթիլի տախի պիր խրիսթիան
պէյ թայէին գըլընմասը միւսատտէսինի
Գալը-ալիտէն թա՛սիլ իտէճէք իմիշ, վէ
քէգալիք, պիղիմ հէփիմիգտէ Գաթօլիք
օլուրապ իմիշ, կէյտէն գէնպիլ իլէ ազլ
վէ լիւրա Եաղաճաք իմիշ, էրմէնի միլլէ
թի «սլուր գաբուտան Մըրըրա սուլթան
կիտէճէք իմիշ» վէ զայլիհիւմ վէ գայ
րիհիւմ:

Ղազէթամըգ օգուեան զաթլար կիւլ
մէյիլիլ, պուլար հափաթիս օլմանըպ, իլա
մասալ վէ լիւնա նէվիտէն շէյլէր տիրլէր
լաքիւ, շուղու պիլմէյիլ քի, աճէպա շու
«մալա պէյիլի» այլըճա պիր պանտէ
րատա շէքտիրիլէճէք մի տիր, արմասըտա
օլաճաք մը տըր, աճէպա գաշ ընէրտէն
վէ նէ թարգտա օլաճաք տըր, պարի պիլ
սէքտէ, օնլարըտա պիլ հէտիլլէ իյէսէք
իյի օլմաք մը:

Պէյլէ պուլալաճա լաքըրարըր իւ
ճատ իտիպ, վէ պիլգտէն պազը շաշըր
լարա գանտըրան Գաթօլիք ախպարլարա
խապէր վէրիլիք քի, շու հիմայէթի պի
րան էվլէլ էլէ կէշիլմէյէ շալըյմալը տըր
լար. շիւնքի, իշլիթտիկիլիպէ կէօրէ,
քէնտիլէրէ պէնդէր պիլիմ պազը ազլ
գըսալարըմը տախի, Բրօթէսթան օլա

րազ ինկիլիքիւ, վէ Օրթօտօգս քիլիսէսի
նէ միւրաճաթ իլէ Բուսիսնըն հիմայէ
թիլի ձէլպ իթմէք արգու վէ նիլլէթիստէ
պուլունմագտա իմիլլէր. էկէր օնլար
քէնտիլէրտէն էվլէլ միւրալարընա նայիլ
օլուրլար իսէ, էհալիլիլ շօղու օնլարըն
արապընտան կիտէրտէ, սօնրա քէնտի
լէրէ շօղուգ առաճ գայմաք...

Խէեալաթ տախի պիրնէվի իլլէթ տիր,
պէյլէ շէյլէր տիւշիւնիւպ վէ ինանան
լարը, պիլ աքըպլամագտան գիւստէ տ
ճըմալընըգ. շիւնքի, էյլէ առաճալար, բօ
լիթիգա վէ տէվլէթ տէնիլլէն շէյտէն,
պէսպէլլի պիլլէթիւն պիլլէթիւն պիլիս
պէր պուլունմագտա տըրլար, գէվալլը
լար, պիր տէֆա խաթըրլարընա կէթիլ
մէքտէ տէյիլտիրլէր քի, տէնիլլէն օրթա
սընտա պուլունման պիր կիրիտ ձէգիլէ
սինտէն Տէվլէթի ալլէ պիր բարմագ Եէր
գայպ իթմէմէք իշլիւ, շուղա ապէր սէվգ
իտիպ, վէ շուղա մէստիրիլլաթա կիրիլ
թար օլուղու հալտէ, հիշ Անաթօլու
նուլ թա օրթապընտա օլուպ, վէ տէօրթ
պուլուգ տախի առաճալարտան միւրլէթ
թէպ օլան պիր գասապա սէքէնէսինէ,
այլըճա իմթիւպալար վէրիլ մի, հիշ տիւն
Եառա պէյլէ պիր շէյ օլապիլլի մի:

Ձէվալլըպ պիր տէֆա տիւշիւնմէք
տէ տէյիլտիրլէր քի, սալ Գաթօլիք քի
լիսէսինի պաշը օլուպ, վէ պիլ սէնտէն
պէրու հիւքմալարըգ սիւլմէքտէ օլան Բա
րա հազրէթլէրի պիլլէթիլլէ, օն սէքիլ
սէնտէն պէրու հիմայէ վէ մուհաթա
իթմէքտէ օլան Ֆրանսա, Բօմառան քէն
տի ապէրիլի կէրի շաղըրպ, վէ Լէհէր
իլէ Մաճարլարըն Ֆէրեառ ու գանլար
իսէ, ալա բօլիթիգապըն տէյիլթիլլէ
միլլէր տիր:

Խայր, Գաթօլիք վէ Բրօթէսթանտա
տէրլէր, խայր, միլլէթիմիլլէն սէլամէթի
թէպտիլլէ մէզհէպլէ օլամանըպ, իլա Մէ
մալիքի մահրուստէ իծրալար լապիւտ
օլան իսլահաթա, վէ էքքեարը աճմէնիլ
թէնվիլլէթ թապի պուլունմագտա տըր
պիր միլլէթ հիմայէթի տիշարտան արա
մագտան էվլէլ, պիլգաթ քէնտիտէ, վէ
գիրի իտարէսինտէ պուլունտուղու տէվ
լէթտէն արաճալը տըր. պիր միլլէթտէ
էհիլլէթ ու լիւնագաթ, վէ հիւնէր ու
սանաթ վէ մալիւմաթ օլմալորդտան սօն
րա, հէր գանդի մէզհէպէ կիթտէր իսէ
կիթսին, բարալարա Եսիր օլմագտան
պաշգա պիր Ֆայիտէյէ մուվաթֆազ օ
լմագ:

Պագաթ, տօղրուեու իգրար իթտի
կիմիլ թագտիրտէ, Գաթօլիք ախպար
լարըն պուլ խէեալաթը վէ իծալարը, վէ
պիլիմ պիր թագըմ շաշըրլարընտա ալ
տանարագ, թէաթրօ օնուղուսու կիպի
կիւնտէ պիր մէզհէպ գըեաթէթի կիլիւ
մէքլիլէ գօյմալարը, պիլլէթիւն պիլլէթիւն
տէ սէպէպիլլէ վէ Եառալը տէյիլ տիր:

Հէյլէ քի, Թաշտալարտա պապը Եէրլէր
տէ, կէրէք գօնսօլար, կէրէք թէրձիւ
մանլար, վէ կէրէք աեան ու վէլաճուհ
վէ մէմուրիս սայէսինտէ, Գաթօլիք վար
դապիտէրի պազը իշլէրիլի գօլալարը
չափուգ վէ քէնտիլլէրէ Ֆայիտէլի սու
րէթտէ իծրա իթտիրէպիլմէքտէ օլուղու
լարընտան նէշէթ իթմէքտէ տիր. հալ
պուլ քի, պուլ խուսուստա քէրամէթ մէզ
հէպտէ օմանըպ, իլա ձէօմաաթըն էօ
նիւնէ տիւշիւն օլան առաճալար իշլիւգալ
լըղընտա տըր, վէ էյլէ իշլիւգալարը
լարը իսէ, հէր մէզհէպտէն օլանլար տախի
Եառապիլլէթէքիլլէրտէն, պիր թագըմ ձա
հիլ առաճալար մէզհէպ թէպտիլլէն շէ
գըլմագտան իսէ, քէնտիլլէրէ էհիլ լիւնա
գաթ վէ սահիպ տիրալէթ գաթլարը րէհ
պէր վէ հուգուգլարըն իտաեա սայ ու
տէվալ իլլէմէլի տիրլէր:

Միլլէթիմիլլէն Գաթօլիք գըսմը պու
հալ վէ պու զայլլէթտէ պուլունտուղու
հալտէ, Բրօթէսթան գըսմընըն հալի
տախի պիլիլլէրտէն գիւստէ Ֆէնաթըր,
Ֆաղաթ տիլգաթ իտէճէք շէյ շու
տուր քի, պիլ հէմ շօղուգ օլուղու
մուգտան, թապիլաթիլլէ Ֆագըրլարը
մըգ, վէ թէշէք քիլլէրիլլէր տախի շօ
տուր, վէ հէմտէ միլլէթիմիլլէ իտարէսին
մէրքէգ օլան իսթանպօլտա, Գաթօլիքլէ
րիլլէն աճապ պիր զազէթալար պուլունմագ
տա, վէ օտա միլլէթիլլէ հալլէրի իւզէրի
նէ էկէր Եանլըր իսէ, սէնտէ վէ Եա
լսու պիր իքի սէնտէ պիր իքի տէֆա
գալէմ օյնաթտըգտան սօնրա, քէմալիլ
սիւքլիթի իթթիլապ իթմէքտէ (պու
հալ տախի էքքեարը աճմէնիլ Եսիրլիլ
նէ պիլլիւք պիր ալեամէթ տիր), վէ
թապիլաթիլլէ հէր պիր Ֆէնալարըլար
կիլլէրտէ գալմագտա, վէ Բրօթէսթան
լարըն տախի քէգա պիր զազէթալար վար
իքէն, քէնտի հալլէրի իւզէրիլլէ հիշ պիր
շէյ Եաղաճալար, իլա քէնտուլի Եա պուլ
տան պիլ սէնէ էվլէլ պուլ տիւնեառա,
վէ Եալսու պաշգա պիր տիւնեառա, վէ
պաշգա ինսանլար իշլիտէ տիր գանն ի
տէրէք, Եալընըգ տուա վէ մէզհէպ պահ
լարըլա այտա պիր տէֆա ալլէթուլա
րըն տօլուրմագտա տըր. հալ պու քի
պիլգտէ, հէր կիւն վէ հէր սաաթ, պէշ
ալլէթ գըթա զաղէթալարըմըգ վաաթա
սըյա, էն թէրպիլլէլ, վէ էն գիւստէ
իլլէրու կիթիլլէ օլան միլլէթլէրտէ օլուղու
ղու կիպի, հէր պիր հալիմիլլէ նագշ ու
պէնտէ գըլընմագտէ, վէ տէրման ու թէ
տալիլ տէյիլ նիտալար օլունմագտէ, վէ
հէր միլլէթ հէր առաճ իշլիթմէքտէ տիր.
վէ իշլէլ, նասըլ քի սէյլէտիր, պիլիլ
տէ շու շիմալիլլէ Ֆէնա հալիլլէրտէ տա
խի, Գաթօլիքլէրտէ վէ Բրօթէսթանլար
տան րէք շօգ գիւստէ իլի հալտէ օլմա
մըգա պուլ խուսուսա պիլլիլլէ, վէ րէք

պիւլիւք պիր ալեւմէթ սասըմագուտ տիր շինքի պիւլ պիր եա իքի քիշիւէ է սիր օլմանըպ, իլա քէնտի հալիմիդին իս լա հընա չալըմագուտեըզ, վէ գալիէն սէօլ լէրիդ քի, պիզիմ պու կիտիշիմիդ, վէ էօլէ շու եա պու միլէթտէն խեւալի հիմա յէթիւր պէքլէմէքսիդին, քէնտի սէլա մէթիմիդի անձագ քէնտի թէգատուիւ միմիդլէ, Տէվլէթի ալիէնին աղու շի բէ տէրանէսինտէ, վէ իճրասընա թէշէպ պիւս օլունմուշ օլան իսլահաթընտա ա րամագըղըմըզ, եագըն վագըթտա պիզի բէք կիւզէլ պիր միլէթ իտարէսինէ մա լեք գըլըպ, վէ քիլիսէ վէ մէքթէպլէրի միդ, օլ մէթթէպէ նիզամընա կիրէճէքլէր տիր քի, օ շիմտիքի սօֆուլուգ կէօլիւ կիւլէ քէնտիլէրի նիմ ֆրանսըզ րէնկին տէ կէօլմէքտէ, վէ հագըգաթի հալէ րինտէն պիլսապէր պուլունմագուտ օլան Գաթթօլէր տախի, պիր կիւն մէքքիւր կէօլիւլիւ կէօլէրինտէն շըգարարագ, հագըղըմըզտա սէնալար օգուեաճագլար տըր :

Իմտի, պու կիւն սալը ճէտիտի թէպ ըիք իտիպ, վէ պու գատար իլէ իգթի ֆա իտէրէք, միլէթիմիդին թուլմանեա պօրճուլ օլտուղու թարիգ իւզէրինէ տա խի պուլունտան սօնրա սէօլէրիդ :

— Ղաղէթամըզա, եէնի սէնէ միւնա տէպէթիլէ հիշ պիր թէպէտիւլաթ կէօրիւլ մէյիպ, շիմտիքի հալ քէնտի կիտիշինէ պէօլ լէճէ տէվլամ իտէճէք տիր. ֆագաթ Մասիսա ճէ պագը թէպէտիւլաթ վէ իսլահաթ օլունմագուտ իլան իտիլտիկինտէն, վէ մէք քիւր իսլահաթըն րուհու արգըմուգա մու վաֆըզ պուլունտուղունտան, մէմնունիյէթ թիմիդի պէնան իտէրիդ :

ՆԵՎԻՅՅԷ

Էվրօթա իլէ Չին մէմալիքի պէյ Նինտէ էմրի մուլսապէրէնին րատտէի մաթլուպէնէ իսալ վէ թագիմի մագսէ տիլէ, Բուսիա տէվլէթի թարաֆընտան Բէքին շէհրինտէ պուլունտան սէֆարէթ խանէսի մայիէթինտէ օլունտան պիր թէ լէղրաֆ մէմուրու թայիին գըլըմըզ, թէլէղրաֆ մէթթուպլարը Գալգիւթա եա գատար կէշէճէկի խուլթուլթ թէ լէղրաֆիյէ թարիֆալարը մուճիպինճէ իւճրէթ ախգ իլէ նագլ օլունմագուտ, վէ Գալգիւթատան տախի կէրէք սիւ րիւճիւի մախսուս, կէրէք քօթա իլէ Բէքին վէ Թէնէսթաեէ իրսալ իլէմէք տէ օլուպ, Գալգիւթատան թէնէսթա եէ գատար պիր պարկիլի սիւրիւճիւ Նիւն իւճրէթի 98 վէ պարկիլիին 147 րուպլի օլմագ իւզը, գաթի ֆիյաթ օլունմուշ տուր. պիր մէթթուպուլն քօթա իւճրէթի 71-ըղուրուշ օլուպ, այ տա տէօրթ տէֆա, եանի Բէքինտէն պէհէր այլն տէօրիւնճիւ վէ օն պիւ րինճի իլէ եիկիլի պիրինճի, վէ Գալ գիւթատան պէշինճի, վէ օն իքինճի, վէ

օն ալթընճը իլէ եիկիլի ալթընճը կիւն լէրի քօթա հարէթթ իտէրէք, Բէքին տէն Գալգիւթաեա 15 էր կիւն գարֆըն տա կէլիպ կիտէրէք, Չինէ կէօնտէրիլէ ճէք մուհարրէրաթ թագըմըլա Բուսիա սէֆարէթիտանէսինէ իրսալ օլունուպ, օրատան եէրլի եէրինէ իթա վէ Էվրօ պաեա թիսեար գըլընաճագ մէքեաթ իպ սէֆարէթիտանէի մէզպուրէ պատէթ թէսիլմ Գալգիւթաեա գատար քօթա, վէ անտէն սօնրա թէլէղրաֆ վասըթա սըլա Էվրօպաեա պառ ու իսրա օլուն մագուտ, իտուկի իպթիկապար իտիլմիշ, վէ պու սուրէթ օլտուգճա շիմալիք թէսիլի մուլսապէրէնէ մէտարի ագիմ օլուպ, Էվրօպա իլէ Չին պէշինտէ ին թիգամը մուլսապէրէնի մուճիպ օլտուղու կիպի, սիւրաթը մուլսապէրէնին մուհասէնաթը Չին էհալիսի թէեագ գուլն իտէրէք, օրալարճա տախի խու թուլթ թէլէղրաֆիյէնին շիմտիտէն րաղ պէթ ու ղալլէթ օլունմասըն իսթիլ գամ իտէճէկի վէ պու ճիհէթլէ Սմէրի ըիգա իլէ Էվրօպա միյանէսինտէ օլունա կէլտիկի կիպի, գարիպէն պուրալարտան Չին իլէ օթուգ գըլըզ սաաթտա մուլսա պէրէ իտիլէպիլէճի մէէմուլ պուլունմուշ տուր :

Թ. Թէնէթի :

ՏՐԱՄԱԽՕՍՈՒԹԻՆՔ

Լուսաւորութիւն. — Մտքի մշակութիւն. — Ընթերցում. — 15 փարա կամ ուսումնասիր հայր մը, — Գրական աշխարհէն քանի մը լուրեր. — Հայունհոյ մը նամակը. — Պճնասը կիներու մտածումը. — Քաղաքակրթութիւն. — Հացի խնդիրը. — Որդեսպան հայր մը. — Թշուառութիւն եւ անոր պատճառը. ճարտարութիւն :

Աղնիւ բարեկամ :

Ինչ բան մարդուս սրտին՝ մոռացր ու կամքին վեհութիւն կազդէ — Լուսաւորութիւնը :

Գարձեալ՝ Ինչ բան մարդուս սիրտն ու կամքը կը նուստացնէ եւ միտքը կը նսեմացնէ — Խաւար տգիտութիւնը :

Ահա տսիկա՝ այսինքն մարդկային մը տաց անողոք դահիճը միշտ անբարի ոգիներու րոնասէր ըղձից իր անհամեմատ մեքենայ՝ ընդ երկար դարեր մարմնեղէն էից մտացը շղթաներ դարձնելով՝ բանական աշխարհն իր վերջի ծիր խաւարմանին հասուց եւ ուր մարդկութիւնն իսպառ կորուսելով իր բնական իրաւունքները՝ զօրաւորագունին կամացն առջեւ շարժուն մեքենայ մը ձեւանալու չափ նուստացաւ աւելի իրեն մոլի եռանդովն ու մտաց նախապաշարմամբ, քան եթէ գերազոյն Բալուց նախախնամական տնօրինումովը :

Տարակոյս չկայ թէ իրաց այս վիճակը անբնական էր մարդկային բռնարարեալ իրաւանցը եւ նոր տեսակ Մովսէս մը հարկ էր որ փրկէր ազատէր հարստահարեալ

մարդկութիւնը իր ստրկութենէն, փշրելով որու գերութեան անարգ շղթաները՝ որ մարդկութեան ինքնակոչ տիրապետներն էին :

Ուստի նախախնամութիւնն՝ ի վերուստ զթալով կարծես մարդկային անհուն աղէտիցը՝ իրաւանց նոր տեսակ առաքեալներ հաստեղծ՝ իր ժողովրդեանն յայց ելաւ եւ ուր ուրեմն տակաւ առ տակաւ սկսան սթափիլ այն միտքերը՝ որոց նշանաբանը եղած էր երբեմն Ննձել՝ որ նաեւ ճշմարտութեան դրօշակիրներ ալ ըլլալով՝ կարծես թէ ծնունդնին ալ նախապատրաստական ապագայ մեծ գործի մը պահուած էր :

Այս տեսակ նախասահմանեալ անձնրու աեսակէն էր նաեւ անմահն Լիւթօլիս որ դարուս ամենէն մեծ մարդն էր, եւ որ մարդկային ընկերութեան մէկ ջոկին մէջ կեանք ու ոգի առնելով՝ ընդհանուր մարդկութեան բռնարարեալ իրաւանցը համար իր կեանքն ու արիւնը գոհաց, կարճ խօսքով՝ մարդը մարդուն նախա տալից պակասութիւնը ճանցուց, որ իբրեւ Սմբէկացի յաշտարճ գալով՝ աշխարհաքաղաքացի գնաց աստի իր մարդկային պարտուց անթերի կատարմանըն ու առաքելութեան պաշտօնի համարը տալու զինքը զոհող ամենամեծ առաքեալին, որու մահն անգամ նշանաւոր էր իր կատարած մեծ գործին նման :

Ահա մարդկային ընկերութեան այս տեսակ նախասահմանեալ գուարթնոց սիրելի յիշատակին նուիրելով երախտապարտութեանս ջերմ զգացում մը երկրի համաշխարհական լուսաւորութենէն կալծ մ'ալ մեր լուսակարօտ ազգին կը մաղթենք, որու ցոլացումը ազգաց եւ ժողովուրդներու փրկութեան կարապետն է :

Երանելի :

— Խարիճաէն թարիխճէ պիր ուֆագ մալիւլաթ վիրմէք նիյէթիլէ, Էվրօպա օրացոյցարընտան պիրիսինաէն ալարագ, օնաօգուղունճու ասըրտա սէնէնին հէր պիր կիւնիւնտէ վուգու պուլան պիւլիւք վուգուաթլարտան պիրէրի պէնանընա տէվլամ իտէճէկիդ :

Սէնէ 1859տա յունվար 1տէ բրէնա Նաբօլէօն Թուրինօեա կիթմիշ տիր :

Սէնէ 1858տէ յունուար 2տէ Որսինի իլէ Բիէրի, Ֆրանսա իմբէրաթօրու իւշիւնճիւ Նաբօլէօնուէ էօմրիւնէ գաստ իլէմիշլէր տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԹՈՐ ԹԵԼԷԿՐԱՖԻԹԷ

(Առնա Հալա Բարֆէշտա)

Փարիս, 12 յունուար, սապահն սաաթ 5 վէ 40 տագըգասընտա :

Մարսիլեա. — Թուրուս վէ Գարա-տէնիդ պուլտայը 59տէն 41է գատար. քիեաշա օյնագ, մէվճուտ 200,000 էքթար. — Ալիւրեա եաբաղըսը, 77-50 :

Լիվրբուլ. — Իզմիր բամուղու, 121-4 :

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆԵԹ
ԳԵՅ-ՕՂԱԲՏԱ ՅՈՂԲՈՒ ԵՈՂՅԱ, ՅՈՓՈՂԱՅ ԱԳՏԱԼԷՍ
ՓՈՒՏԷՐԼԷՐ ԳԱՐԸՍԸՆԱ ՆԻՄԵՐՈ 467 :